

30.11.2023

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
Kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö 3.11.2023 (Dnro VN/31054/2023)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA SUDEN METSÄSTYSTÄ KOSKEVAKSI KIINTIÖKSI METSÄSTYSVUONNA 2023–2024

Suomen Metsästäjäliitto lausuu esityksen kohteena olevasta
asetusluonnoksesta seuraavaa:

YLEISTÄ

Lausunnolla olevassa Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa vahvistetaan suurin sallittu saalismäärä suden rauhoituksesta poikkeamiseksi metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla.

Metsästäjäliitto pitää erittäin tärkeänä, että asetusesityksen mukainen suden kannanhoidollinen metsästys toteutuu. Liitto näkee kannanhoidollisen metsästyksen pitkällä aikavälillä ainoana mahdollisena tapana päästä kestävään yhteiseloön suden kanssa ja lieventää paikoin varsin kärjistynyttä konfliktia. Suomen susikanta on nyt tutkitusti suurempi kuin yli sataan vuoteen, joten kontrolloitu kannansäätely on siinäkin valossa erityisen tarpeellista.

Syksyn aikana tapahtuneet metsästyskoira- ja kotieläinvahingot sekä jo vuosia kestänyt voimattomuus vaikuttaa susitilanteeseen ovat venyttäneet sietokyvyn monin paikoin äärimilleen. Kuten asetuksen taustamuistiossakin mainitaan, Suomessa on susitihentymiä, joiden harventamiseen tarvitaan kannanhoidollista metsästystä. Metsästyksellä torjutaan susien aiheuttamia vahinkoja sekä palautetaan susien ihmisarkuutta, joka on välttämätön ominaisuus ihmisen ja suden rinnakkaiselon kannalta.

30.11.2023

POIKKEUSLUPAMÄÄRISTÄ

Asetusesityksen mukaan Suomen riistakeskus voi myöntää poikkeuslupia metsästyslain 41a §:n 3 momentin nojalla enintään 28 suden metsästämiseksi muualla kuin poronhoitoalueella. Myönnettävä määrä on Metsästäjäliiton mielestä hyvin varovainen ottaen huomioon susikannan kehityksen, mutta haastavan kokonaistilanteen huomioon ottaen sinänsä ymmärrettävä.

POIKKEUSLUPIEN KOHDENTAMISESTA

Kannanhoidolliset poikkeusluvut tulisi liiton mielestä kohdentaa erityistä haittaa aiheuttaviin laumoihin, jotka pyritään metsästyksellä poistamaan. Toisin sanoen poikkeusluvut tulee kohdistaa tiheimmän susikannan alueella ensisijaisesti niihin susipareihin ja laumoihin, joista on Tassu-järjestelmän ja DNA-näytteiden kautta saatuja havaintotietoja sekä erityisesti sinne, missä on selkeitä susien aiheuttamia vahinkoja, vahinkojen uhkaa ja merkittäviä suteen liittyviä sosioekonomisia konflikteja.

Susilauman käyttäytymistä ohjaa lauman johtajapari eli ns. alfapari. Haitallisen käyttäytymisen katkaisemiseksi metsästyksen kohteena tulee tällöin olla lauman johtajapari pentuineen.

Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma -työryhmäraportissa mainitaan lisäksi useita muitakin valikoinnin kriteereitä. Yhtenä poikkeuslupien kohdentamisen kriteereistä on perustellusti lähisukuiset alfat. Metsästäjäliiton mielestä on erittäin tärkeää hoitaa kannanhoidollisen metsästyksen avulla susikannan geneettistä monimuotoisuutta poistamalla liiallisen sukusiitoksen tuottamat yksilöt, kuten esimerkiksi täyssisarten tuottamat jälkeläiset vanhempineen.

Metsästäjäliitto edellyttääkin ministeriötä ohjeistamaan Luonnonvarakeskusta selvittämään DNA-analyysien kautta tulleen uuden tiedon avulla mahdolliset lähisukuiset alfayksilöt Suomen susikannasta ja jakamaan tiedon avoimesti kannanhoidollisen metsästyksen valikointiin liittyvän päätöksenteon tueksi.

SUURPETOLAINSÄÄDÄNTÖÖN JA HALLINNOINTIIN TARVITAAN UUDISTUS

Suurpetojen kannanhoidolliset poikkeusluvut nykyisessä tilanteessa lähes poikkeuksetta joutuvat toimeenpanokieltoon ja todetaan hallinto-oikeudessa laittomiksi. Jotta myönnetyt poikkeusluvut kestäisivät hallintotuomioistuimen käsittelyn, tarvitaan lainsäädännön kehittämistä. Asetuksen taustamuistion mukaan enempiä kansallisen lainsäädännön muutoksia kuin eduskunnan edellyttämä, jo tehty metsästyslain 41 a §:n muutos, ei EU:n oikeuskäytännön

30.11.2023

valossa ole kuitenkin tehtävissä vaan enemmän muutokset lainsäädäntöön edellyttävät ministeriön mukaan luontodirektiivin liitteiden muuttamista.

Metsästäjäliitto on eri mieltä asiasta ja katsoo, että kansallista lainsäädäntöämme voidaan muuttaa: Suomen suurpetolainsäädäntöä tulisi selkeyttää ja vahvistaa Ruotsin mallin mukaisesti. Näin sosioekonomiset ja alueelliset tarpeet tulisivat huomioiduiksi luontodirektiivin edellyttämällä tavalla. Suurpetojen poikkeuslupapäätökset voitaisiin metsästyslaissa jakaa vahinko- ja kannanhoidollisella perusteella myönnettäviin poikkeuslupiin. Samalla kannanhoidollisen metsästyksen edellytykset ja perusteet olisi kirjoitettava auki kansalliseen lainsäädäntöön.

Nykyinen valtioneuvoston asetus metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista on puutteellinen kannanhoidollisten poikkeuslupien edellytysten arvioinnin osalta. Puute olisi korjattavissa säätämällä Ruotsin mallin mukainen suurpetoasetus. Siinä olisi yhtenä asiana paikallisuuden huomiointi. Riistaneuvostot ja muut paikallisyhteisöt olisivat keskeisiä lausunnon antajia arvioitaessa paikallisalueen sosioekonomisesti kestäviä suurpetomääriä ja suotuisan suojelun tason saavuttamista tai ylläpitämistä.

Paikalliset sosioekonomiset näkemykset sekä suurpetojen paikallinen määrä arvioitaisiin suurpetoalueittain, joita Ruotsissa on neljä. Ruotsissa arvioinnin tekee erikseen nimetty yhteistoimintaneuvosto. Malli olisi tarpeen ottaa käyttöön myös Suomessa, jotta suurpetojen suojelun rinnalla pystyttäisiin huomioimaan paikallisten ihmisten tarpeet lain ja oikeuden näkökulmasta pitävällä tavalla luontodirektiivin kirjausten mukaisesti.

Valtioneuvoston olisi edelleen mahdollista antaa eduskunnalle riistantutkimukseen perustuva suurpetoihin liittyvät sosiaaliset ja taloudelliset tarpeet huomioiva selonteko Suomen suurpetopolitiikasta.

Metsästäjäliiton kansainväliseltä lakitoimistolta tilaama tuore selvitys osoittaa, että luontodirektiivi ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöt mahdollistavat suurpetoja koskevan lainsäädännön kehittämisen Suomessa. EU-jäsenvaltio voi suurpetojen suojelua koskevaa luontodirektiiviä toteuttavassa lainsäädännössään sisällyttää lakiin direktiivissäkin mainittuja sosioekonomisia ja paikallisuutta koskevia lisäyksiä. Näin on tehty myös Ruotsin metsästysasetuksessa, jonka mukaan Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto saa sisällyttää poikkeuslupiin ehtoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia tiheiden suurpetopopulaatioiden esiintymisen aiheuttamien haittojen kannalta.

SUSIHYBRIDITILANNE VAATII NOPEAA RATKAISUA

Suomen lainsäädäntöä tulee pikaisesti kehittää myös hybridisusien poistomenettelyn osalta. Tulee kehittää menettely, jossa riistahallinto tekee

30.11.2023

hybridilauman poistopyynnön paikallisille metsästysseuroille, ja seurat hankkivat alueiden metsästysoikeudet koko hybridejä sisältävän lauman poistoa varten. Tällöin tarpeeton sekä aikaa ja resursseja hukkaava poikkeusluvan hakumenettely jää pois.

Riihimäellä 30.11.2023

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors

Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö